

CORPUL DE CONTROL AL PRIM-MINISTRULUI

SINTEZA

acțiunii de control efectuată la Administrația Națională „Apele Române”

Corpul de control al prim-ministrului a efectuat o acțiune de control la Administrația Națională „Apele Române” (ANAR), declanșată ca urmare a unei acțiuni de documentare, care a vizat perioada 01.01.2019 - 18.06.2020, rezultând următoarele:

1. În intervalul 2018 - 2021 au avut loc 15 modificări ale structurii organizatorice ale entității controlate.

2. Caracterul neunitar al structurii organizatorice specifică funcționării fiecărei administrații bazinale de apă („ABA”) a condus la subdimensionarea unor structuri de interes strategic pentru cazurile de calamitate, sau la suprapopularea anumitor structuri în funcție de aprecierea reprezentanților conducerii entităților, fără să existe o strategie unitară, obiectivă în ceea ce privește organizarea și funcționarea acestora în ansamblu.

3. ANAR nu a inițiat demersuri pentru corectarea neconcordanței din actele normative incidente organizării și funcționării instituției cu privire la titulatura corectă a organului de conducere (*n.n. - Consiliul de conducere sau Consiliul de administrație*).

4. Au fost încălcate prevederile legale în vigoare cu privire la obligativitatea informării și consultării reprezentanților angajaților, la luarea deciziilor conducerii referitoare la modificarea structurii organizatorice ANAR și ABA subordonate.

5. Lipsa fișelor de post - cadru și lipsa atribuirii gradelor și gradațiilor sau cerințelor explicite privind vechimea în specialitatea studiilor sau experiența în domeniu, în concordanță cu natura și importanța postului pentru funcțiile prevăzute în statul de funcții au condus la încadrarea discreționară și preferențială de personal.

6. În domeniul resurselor umane s-a constatat nerespectarea prevederilor legale incidente privind:

- modalitatea de recrutare și ocupare fără concurs sau examen a posturilor vacante;
- efectuarea unui „transfer” de pe o funcție publică pe una contractuală;
- promovarea temporară și menținerea în funcții de conducere fără scoaterea la concurs a posturilor;

- lipsa procedurilor interne privind modul de realizare a detașărilor de alte instituții, fapt ce creează premisa încadrării unor persoane ce nu corespund profesional cu nevoile reale ale ANAR și ale entităților din structura organizatorică;

- detașarea de personal contractual de la alte instituții publice;

- au fost identificate situații în care persoane cu funcții de conducere au întocmit cereri prin care au solicitat retragerea atribuțiilor aferente funcțiilor de conducere ocupate prin concurs și trecerea pe alte posturi inferioare vacante, situație care nu există reglementată în legislația specifică; doar în cazul reorganizării și desființării posturilor de conducere ocupate prin concurs există noțiunea de încadrare pe o funcție publică inferioară. Astfel, renunțarea la posturile de conducere s-a realizat cu aparență de nelegalitate și a ridicat suspiciuni cu privire la renunțarea din proprie inițiativă la posturile de conducere ocupate prin concurs, pentru un post inferior;

- posturile de conducere devenite vacante ca urmare a renunțării persoanelor care le ocupaseră prin concurs au fost ocupate temporar, inclusiv cu persoane detașate de la instituții/autorități publice, fără ca unele dintre acestea să îndeplinească criteriile de ocupare a posturilor sau pentru care nu exista temeiul legal pentru detașare;

- s-a constatat caracterul sistemic al modului discreționar de detașare a personalului de execuție, respectiv de promovare a unor persoane în funcții de conducere la nivelul ANAR central și ABA subordonate, pe fondul unei reglementări insuficiente a cadrului legislativ în domeniul resurselor umane, unele dintre acestea cu nerespectarea condițiilor specifice domeniului de activitate, iar altele cu nerespectarea prevederilor legale incidente.

7. Reprezentanții ai structurii de control din cadrul ANAR au efectuat în anul 2020 o serie de deplasări la unele entități subordonate, fără respectarea procedurii interne de control. S-a constatat faptul că perioadele în care au fost efectuate aceste deplasări au coincis cu unele situații în care persoane cu funcții de conducere din cadrul mai multor ABA au depus și înregistrat cereri prin care au solicitat retragerea atribuțiilor aferente din posturile ocupate prin concurs și trecerea pe alte posturi inferioare vacante.

8. Motivarea Curții de Apel, Secția I civilă a confirmat constatarea CCPM izvorâtă din ansamblul de documente verificate în ceea ce privește cazuistica unui petent, reținând faptul că acesta a fost supus unei „amenințări injuste și ilegale” și a constatat „că la inițierea procedurii de modificare a contractului individual de muncă, dar și la semnarea deciziei de numire în funcția de inginer șef ori la semnarea actului adițional reclamantul a fost forțat să-și dea acordul”.

9. Având în vedere relațiile ierarhice de subordonare a membrilor comisiei de concurs/contestații față de un director ABA, care a exercitat funcția de director concomitent cu participarea la concursul pentru ocuparea unui post vacant la entitatea respectivă, reușind ocuparea acestui post, se creează ipoteza promovării concursului în condiții lipsite de obiectivitatea necesară, sub aspectul organizării și derulării concursului, cât și în legătură cu evaluarea sa.

10. Au fost identificate elemente care pot reprezenta încălcări ale dispozițiilor legale incidente regimului juridic al conflictului de interese și al incompatibilităților de către reprezentanți din conducerea ANAR prin participarea în cadrul unor echipe de implementare a unor proiecte finanțate cu fonduri structurale derulate de entitatea controlată.

11. Au fost identificate situații de autorizare a unor poduri în lipsa unor avize de gospodărire a apelor/notificări de începere a execuției lucrărilor și fără ca documentațiile tehnice de fundamentare să fie complete, nefiind astfel respectate prevederile legale incidente în domeniul gospodăririi apelor. Au fost aplicate doar 55 de sancțiuni în raport cu cele 760 de autorizații de gospodărire a apelor emise în absența unui aviz de gospodărire a apelor.

12. S-au înregistrat deficiențe în ceea ce privește măsurile organizatorice privind derularea achizițiilor publice, în sensul că procedurile aferente nu sunt actualizate și/sau elaborate în conformitate cu normele în vigoare incidente.

13. ANAR nu a luat toate măsurile pentru a asigura economicitatea și eficiența utilizării creditelor bugetare repartizate, fie prin efectuarea de achiziții directe de produse similare peste pragul legal, fie prin atribuirea unor acorduri-cadru prin proceduri neconcurențiale, organizate ca urmare a interpretării eronate a prevederilor legale sau ca efect al elaborării defectuoase a caietelor de sarcini.

14. Pe o perioadă de aproape 10 ani contribuțiile specifice de gospodărire a resurselor de apă nu au fost actualizate, contrar prevederilor legale și prin urmare, în perioada 2011-2020, veniturile proprii ale ANAR au fost diminuate cu suma totală de 824.412.292 lei.

15. S-au constatat deficiențe privind aplicarea prevederilor Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 109/2011 privind guvernarea corporativă a întreprinderilor publice, după cum urmează:

- EXPLOATARE SISTEM ZONAL (ESZ) și acționarul său unic ANAR nu au publicat *Raportul anual privind activitatea ESZ* pe paginile de internet;

- administratorii au primit mandate succesive provizorii de câte 4 luni, prelungite ulterior de AGA ESZ cu încă 2 luni, fără indicarea motivelor temeinice pentru prelungirea mandatelor provizorii, în detrimentul organizării și finalizării selecției administratorilor definitivii;

- s-a practicat provizoratul conducerii executive în detrimentul derulării selecției, finalizării acestora și acordării mandatelor definitive directorilor ESZ;

- procedurile de selecție a administratorilor/directorilor s-au declanșat cu întârziere, fără a fi respectate termenele legale incidente

16. S-au constatat nereguli privind atribuirea de către ANAR către ESZ, fără organizarea unei licitații publice, a unui Contract de închiriere având ca obiect „*folosița bunurilor aflate în domeniul public al statului și în administrarea ANAR, prin Direcția de Apă Buzău*”, contrar prevederilor legale în vigoare. Ulterior încetării contractului de închiriere, a fost atribuit direct un „*contract de operare*”, acesta reprezentând, în fapt, o închiriere, cu nerespectarea prevederilor legale incidente, care impun pentru închirierea bunurilor din domeniul public al statului, aprobarea prin hotărâre de Guvern.

Potrivit prevederilor art. 13 alin. (6) din *OUG nr. 87/2020*, CCPM a sesizat organele de urmărire penală.

* * *

Pentru remedierea deficiențelor constatate, CCPM a formulat propuneri și recomandări a căror implementare este monitorizată în cadrul acțiunilor de evaluare post-control.